

Govorjenje o krizi v gradbeništvu je neodgovorno

Trajnostni razvoj se vse bolj vključuje v vsebine izobraževalnega procesa predvsem pri programih in predmetih, ki so tesno povezani z okoljem in družbo. Kot pravi Irena Posavec, ravnateljica Srednje šole za gradbeništvo in varovanje okolja na Šolskem centru Celje, so tudi pri njih že pred leti program gradbenega tehnika popolnoma prenovili s strokovnimi moduli, ki sledijo ciljem trajnostnega razvoja. Po njenih besedah je govoriti o krizi v gradbeništvu neodgovorno. Ne gre namreč za krizo, ampak za neorganiziranost, država pa je na tem področju brez vizije.

Trajnostna gradnja postaja ključen del gradbeništv in umeščanja objektov v prostor. Kako so vsebine trajnostnega gradbeništv vključene v vaš program gradbenega tehnika in ostalih programov? Kako perspektiven poklic je gradbeni tehnik glede na to, da je gradbeništvo v Sloveniji v precejšnjih težavah in mu tudi v tem letu ne napovedujejo boljnih časov?

Po prenovi vseh programov pred osmimi leti smo šole dobile možnost, da 20 % predmetnika, imenovanega odprti del kurikula, kreiramo same. Za vse programe smo pripravili strokovni predmet energija in okolje, ki daje dijakom osnovna znanja trajnostnega gradbeništv. Pred tremi leti smo odprti del programa gradbeni tehnik popolnoma prenovili. Uvajamo nove strokovne module, ki sledijo ciljem trajnostnega razvoja: kreativno urejati in oblikovati bivalno okolje in prostor, graditi stanovanjske in javne objekte le kot nizkoenergijske objekte, graditi in izdelovati izdelke iz lesa, graditi manj, racionalno uporabljati prostor, zgradjene objekte pa sanirati in rekonstruirati v skladu s funkcionalnimi potrebami in z ohranjanjem kulturne dediščine.

A gradbeništvo je v krizi. Se vam to pozna?

Ne strinjam se s trditvijo, da je gradbeništvo v Sloveniji v precejšnjih težavah in me take trditve v času, ko se šole neizmerno trudimo za vpis, zelo jezijo. V letu 2014 se je po podatkih Ministrstva za finance za javna naročila storitev gradenj namenilo 1,7 milijarde evrov. Za gradnje zasebnih lastnikov (podjetij, trgovin, individualnih gradenj idr.) pa nimamo podatkov. Za leto 2015 še ni dokončnih podatkov, je pa v januarju 2016 statistični urad Eurostat objavil: »Obseg gradbenih del se je novembra lani v območju

evra povečal za 0,8 odstotka, v celotni EU pa za 0,7 odstotka. Slovenija se lahko pohvali z najvišjo rastjo med vsemi državami članicami, saj je bil obseg gradbenih del v predzadnjem lanskem mesecu za 15,5 odstotka večji kot oktobra«. Za leto 2016 se napoveduje, poudarjam napoveduje, zmanjšanje. Zopet so to podatki samo za javno financiranje, za 9 %, vendar je to še vedno 1,5 milijarde evrov. V panogi je zaposlenih nekaj več kot 50.000 oseb. Trenutno je aktivnih poslovnih subjektov v gradbeništvu približno 20.500. Ustanavlja se veliko novih poslovnih subjektov (v letu 2015 okoli 1.680, v letu 2014 pa približno 1.900). Res je, da se jih podobno število letno tudi ukine, ni pa v zadnjih petih letih nobenega zmanjšanja. Vemo pa, da gradbeništvo kot vodilno panogo v gospodarstvu preveč prepuščamo tujcem na vseh nivojih, z več tisoč delovnimi dovoljenji na leto in s prevzemi gradenj s strani tujih gradbenih podjetij.

Za program je potem takem zanimanje?

V program gradbeni tehnik je bil vpis v 1. letnik za letošnje šolsko leto na vse šole v Sloveniji 106 dijakov. Nič v primerjavi s drugimi programi. Npr. v program strojni tehnik se je vpisalo 670 učencev, v računalniški tehnik 722. Ali sta res ta dva programa toliko bolj zaposljiva? Dejstvo je, da je slovenskih kadrov premalo in da smo razvrstili poklice v gradbeništvu. Nihče, razen nas šol, se v Sloveniji ne trudi za vpis. Ko pa iščemo zanesljiva podjetja z znanjem in kakovostjo, dobre obrtnike, jih težko najdemo. Še vedno govorjenje o krizi v gradbeništvu, ki je nastala pred več leti, predvsem zaradi prekomernih in nerealnih investicij, je po mojem neodgovorno. Krize ni, je neorganiziranost in ni vizije države, tudi na področju izobraževanja. Če razmišljamo o trajnostnem razvoju, ali sta v Sloveniji potrebni več kot dve večji podjetji, ki sta sposobni s podizvajalci zgraditi avtocesto, večje objekte? Potrebujemo manjša, kakovostna podjetja, obrtnike za nizkoenergijsko gradnjo, obnove, sanacije.

Gradnja postaja vse bolj nizkoenergijska. Na vaši šoli ste v sodelovanju s podjetjem Lumar pred dobrimi tremi leti zgradili referenčni objekt nizkoenergijsko hišo Neva. Kako je hiša Neva vključena v vaš izobraževalni proces in kakšne izkušnje si s tem pridobivajo dijaki?

Nevo uporabljamo za izvajanje pouka splošnih predmetov na drugačen način, izvedbo manjših prireditvev in druženj, kot promocijski

foto: arhiv podjetja

Irena Posavec

arhitekturni objekt (letos je bila Neva izbrana za sodelovanje na nacionalni prireditvi Odprte hiše Slovenije). Na realnem objektu nove generacije dijakov iščejo izboljšave projektiranja, uporabo novih materialov, gradnje. Načrtujemo nakup celotne parcele proti železnici in s tem razširitev »gradbenega poligona«. Okolico bomo uredili, tudi z vsebinami okoljevarstvenega tehnika.

V razpravi je nov gradbeni zakon? Kaj menite o novostih, ki jih predlaga?

Osnutek zakona sem prebrala. Glede na vse odzive bo verjetno doživel še veliko sprememb. Kot šolo nas zanima predvsem odgovornost vodenja del. V sedanjem Zakonu o graditvi objektov ima gradbeni tehnik s strokovnim izpitom in pridobitvijo licence pooblastila za vodenje posameznih del na gradbišču. Končuje se revizija poklicnega standarda gradbenega tehnika, ki poteka na nacionalni ravni, skupaj z delodajalci. V njem so opredeljena dela gradbenega tehnika. Zahteva delodajalcev je, da ima gradbeni tehnik kompetence vodenja del, ker vedo, da je gradbeni tehnik hrbtenica gradbišča oziroma gradnje. Sestavljavci novega zakona naj bi se zgledovali tudi po avstrijski zakonodaji. Vendar niso upoštevali, da v Avstriji vodi gradbeno panogo močna zbornica, ki skrbi za licence vodenja (Baumaister je lahko nekdo samo s poklicno izobrazbo in delovnimi izkušnjami), kakovost kadrov in kakovost gradnje. Upravičeno si postavljamo tudi vprašanje, koliko bo na gradbišču odgovorni vodja del, ki je po novem zakonu le magister inženir arhitekture, gradbeništv, krajinske arhitekture. Kakšna je lahko kazenska odgovornost in s tem kvaliteta že izvedenih gradbenih del? Vse te pripombe smo strnili v okviru Skupnosti gradbenih šol Slovenije in jih poslali na Ministrstvo za okolje in prostor. ^{eda}